

Illustratie Fran de Bruin

■ **INTERVIEW**

Hoe een Russische oligarch zijn imperium verloor

Brievenbusfirma Jarenlang behoorde Dmitri Ananjev tot de zakenelite van Rusland. Nu zit de Russische justitie tot in Nederland achter hem aan. De juridische strijd biedt een zeldzaam inkijkje in de wereld achter een brievenbusfirma op de Zuidas.

Daan van Lent 19 november 2021 Leestijd 15 minuten

Delen

Advertentie

MILIEUHELDEN.
AMBITIEUS. INSPIREREND.
DAADKRACHTIG.

Met twee verhuisdozen vol ordners en wat losse mapjes lopen twee rechercheurs op dinsdag 23 maart van dit jaar het Infinity Building aan de Amstelveenseweg 500 in Amsterdam uit. Ze hoeven niet bang te zijn dat de spullen nat worden; de lucht is

grijs, maar het is droog. In opdracht van een officier van justitie hebben zij een inval gedaan bij een van de minimaal 75 bedrijven die het gebouw zijn gevestigd.

Het pand dat ze hebben bezocht staat bekend als De Schoen, of De Kruimeldief. Tot 2014 was dit het hoofdkantoor van ING. De rechercheurs zijn op bezoek geweest bij Promsvyaz Capital (PSC), de aandeelhouder van een andere bank. Achter deze Nederlandse vennootschap schuilt de Russische oligarch Dmitri Ananjev.

Tot eind 2017 was hij met zijn broer Aleksej via PSC eigenaar van een van de grootste private banken in Rusland, Promsvjazbank (PSB). In december van dat jaar nam de Russische centrale bank er de macht over, omdat ze vond dat PSB te veel slechte leningen had en onvoldoende buffers. PSB werd genationaliseerd. Het jaar daarop raakten de broers - [in 2016 volgens het Amerikaanse zakenblad Forbes ieder goed voor een vermogen van 1,4 miljard dollar](#) - naast hun bank ook hun ict- en hun vastgoedbedrijf kwijt.

Sindsdien zijn ze in allerlei rechtszaken verwickeld met de Russische autoriteiten en hun voormalige bank. Die spelen in Rusland en op plekken waar ze brievenbusmaatschappijen hadden opgericht: in Londen, op de Kaaimaneilanden, op Cyprus, in de Verenigde Staten. En in Nederland, waar PSC sinds 1993 is gevestigd.

In eigen land worden ze verdacht van verduistering, oplichting en valsheid in geschrifte. Daarnaast voeren de Russische overheid en Russische obligatiehouders rechtszaken tegen hen om honderden miljoenen euro's terug te vorderen die de Ananjevs zouden hebben weggesluisd.

Zelf proberen de broers juist hun bezittingen terug te krijgen. Bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wacht een klacht van Dmitry Ananjev op behandeling.

OVER DIT ARTIKEL

Via zijn advocaat heeft Dmitri Ananjev NRC uitgenodigd om voor een interview naar Cyprus te komen. Reis- en verblijfkosten heeft NRC zelf betaald. Alleen de rekening voor het etentje in de vistaverne is door Ananjev betaald.

Behalve met Ananjev is met advocaten gesproken die bij de verschillende juridische procedures in Nederland zijn betrokken.

Met de woordvoerder van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) is gecorrespondeerd via e-mail. Verder is het artikel gebaseerd op gegevens uit juridische documenten en verslaggeving door buitenlandse media.

Rechtshulpverzoek uit Moskou

De dag van de inval is niemand aanwezig op het kantoor in Amsterdam. De rechercheurs hebben een briefje achtergelaten: dat ze de administratie hebben meegenomen. Pas na navraag wordt duidelijk dat zij op bezoek zijn geweest op basis van een rechtshulpverzoek uit Moskou. In vijftien ordnerdozen zitten onder meer rekeningafschriften, correspondentie met ABN Amro, jaarrekeningen, contracten en notulen.

Die administratie zal Rusland nooit bereiken. Vanuit zijn woonplaats Limassol op Cyprus schakelt Dmitri Ananjev het Amsterdamse advocatenkantoor Jebbink Soeteman in, dat een klaagschrift indient bij de rechtbank. Daarin betoogt de advocaat dat sprake is van politieke vervolging, waardoor aan het rechtshulpverzoek geen gevolg mag worden gegeven.

Met succes. De officier van Justitie raadpleegt het ministerie van Justitie en Veiligheid (de Afdeling Internationale Rechtshulp in Strafzaken) en besluit de ordners terug te geven. Digitale kopieën

van de administratie worden vernietigd. Een Oostenrijkse rechter wees eerder een rechtshulpverzoek van de Russen af omdat mogelijk sprake was van politieke vervolging. Interpol heeft een internationaal arrestatiebevel om de zelfde reden ingetrokken.

Ananjev ziet dit als erkenning dat de nationalisatie van zijn bank en de strafvervolging in Rusland politieke motieven hebben. Sinds die nationalisatie hebben de Russische autoriteiten en staatsbedrijven een beeld van hem geschetst waarin hij zich niet kan herkennen. Uit dossiers van rechtszaken in Rusland, Londen, op Cyprus en de Kaaimaneilanden lekken voortdurend documenten, waaruit Russische en [sommige Angelsaksische media](#) citeren. Over de wijze waarop zijn broer en hij gefraudeerd zouden hebben, geld zouden hebben weggesluisd uit Rusland en hun vermogen verborgen houden achter talloze brievenbusfirma's.

Na de afwijzing van het rechtshulpverzoek nodigt hij via zijn advocaat een journalist uit Nederland uit om zijn eigen verhaal te vertellen. Dat gaat over een zakenman die niet bang was zich onafhankelijk van het Kremlin op te stellen en andere meningen durfde te verkondigen dan het politieke establishment. En hoe hij daar nu voor aangepakt wordt.

Hij neemt de tijd, met een vroege ochtendwandeling, een gesprek in de tuin van zijn villa bij door hem zelf gezette cappuccino's, een interview op zijn kantoor en een etentje met zijn vrouw en twee dochters in een Griekse taverne. Veel meer tijd dan de één of twee uur die zakenlieden journalisten doorgaans gunnen voor een interview. Zo biedt hij een zeldzame inkijk in het leven achter een brievenbus in De Kruimeldief.

Ook Nederlandse rechters zullen zich door die vestiging van PSC in Amsterdam vertrouwd moeten maken met de geschiedenis van de broeders Ananjev en hun bedrijven. In twee civiele zaken proberen de genationaliseerde Promsvjazbank en Russische

obligatiehouders in Nederland honderden miljoenen euro's terug te vorderen van de familie.

Of de waarheid boven tafel komt in deze zaken en bij die in andere landen, is twijfelachtig. Ze kunnen zich jaren voortslepen, rechters in verschillende landen kunnen verschillende conclusies trekken en om beurten de ene of andere partij gelijk geven.

Dat bleek onlangs weer bij een arrest van de Hoge Raad rond de nationalisatie van de Russische oliemaatschappij Yukos in 2004. Topman Michail Chodorkovski - destijds beschouwd als politiek rivaal van president Poetin - belandde in Rusland achter de tralies voor fraude en belastingontduiking. Zijn bedrijven werden opgeslokt door Russische staatsondernemingen.

Aandeelhouders eisten jarenlang in rechtbanken over de hele wereld geld terug. [Twee weken geleden leek de Hoge Raad eindelijk een definitief besluit te nemen](#) over een claim van 50 miljard euro van Yukos-aandeelhouders. Maar zeventien jaar na die nationalisatie verwees de hoogste rechter de uitspraak opnieuw terug naar het gerechtshof. Eerder had het hof de claim toegewezen.

Illustratie Fran de Bruin

Koloniale villa

Om zeven uur 's ochtends lopen de lange Dmitri Ananjev en zijn gespierde, kleinere lijfwacht op hardloopschoenen en in korte sportbroek de lobby van het hotel binnen om hun gast op te halen. Elke dag stappen ze in hoog tempo 11 tot 12 kilometer over de boulevards en door de straten en parken aan de zeerand van Limassol.

„Het is mijn manier van fit blijven”, zegt de 52-jarige bebaarde Rus terwijl hij er stevig de pas inzet. „Ik heb een aantal hartaanvallen gehad. De zwaarste was in november 2017, in de periode dat wij door de Russische autoriteiten in de klem waren genomen. En daarna nog één hier op Cyprus, een aantal maanden nadat we hierheen waren gevlucht na de nationalisatie.”

In de bloeitijd van zijn loopbaan kwam het weinig van sporten, hij werkte dag en nacht en leefde veel ongezonder. Is hij geen sportman? „Zeker wel, ik was in mijn jonge jaren jeugdkampioen van Moskou bij zwemmen.” Zijn specialiteit? „De 200 meter schoolslag.”

Ananjev en zijn vrouw vluchtten begin 2018 met zijn zieke 85-jarige moeder vanuit Rusland naar Cyprus. Zo'n half jaar later volgden hun vijf kinderen (van 7 tot 25 jaar), nadat ze met veel moeite uitreisdocumenten hadden gekregen.

Zijn vrouw en hij hadden het Cypriotische staatsburgerschap in de zomer van 2017 verworven via het *golden passport scheme*. Elke buitenlander die meer dan 2,5 miljoen euro in Cyprus investeerde, kon daardoor het paspoort van Cyprus krijgen en werd zo gelijk EU-burger. Bovendien kregen ze zo ook voorrechten als zeventien jaar belastingvrijstelling op hun vermogen.

Ze hadden toen nog weinig met Cyprus. Ananjev bezocht het eiland zo'n vier keer per jaar om er de tak van zijn bank te bezoeken die handelsfinanciering regelde voor 2.500 internationale klanten die zaken wilden doen in Rusland. Het eiland was ook niet hun eerste keuze. Zijn vrouw had een voorkeur voor wonen in Italië, hijzelf dacht meer aan Londen. Een dringend advies van een 94-jarige Griekse monnik op de voor orthodox-gelovigen heilige berg Athos bracht ze op andere gedachten. „Je moet Rusland verlaten en zult succesvol in Europa zijn als je op Cyprus gaat wonen”, had de monnik gezegd. „Als je

zo'n boodschap krijgt, is het gevaarlijk die niet op te volgen", zegt Ananjev, die elke zondag de orthodoxe kerk bezoekt.

Ik wilde iets voor mijn land terugdoen en bezweek voor een uitnodiging politiek actief te worden

De wandeling voert langs zijn villa, waar hij twee bewakers bij de poort de hand schudt. Langs een witte gevel hangen scherp afstekende paarse bougainvilles. „Mijn vrouw raakte verliefd op die bougainvilles en wilde alleen hier wonen. We hebben het huis gehuurd van een oude Cyprioot, die er jarenlang niets aan had gedaan. Eigenlijk is alleen die muur blijven staan, de rest hebben we nieuw neergezet.”

De villa in koloniale stijl staat niet ver van het oude centrum van Limassol. Ze hebben de marina's gemedend die in hoog tempo bij Limassol zijn aangelegd. Veel rijke Russen zijn vlakbij hun boot in villa's en appartementen bij deze jachthavens neergestreken. De stad, die de bijnaam Limassolgrad heeft gekregen, is een luxeoord geworden, met winkels van de duurste merken onderin hoge kantoortorens die er in rap tempo met Russisch, Chinees en Israëliësch geld worden gebouwd. Het grootste casino van Europa is er in aanbouw. Ananjev zegt zich verre van de Russische gemeenschap te houden. „Ik kan niet weten wie hier wel of niet spion is.”

Tijdens de sportieve wandeling, waarbij de temperatuur langzaam oploopt richting de 30 graden, vertelt Ananjev over zijn leven en loopbaan. Hun jeugd brachten Dmitri en zijn vijf jaar oudere broer Aleksej in de Sovjettijd door in Moskou. Hun vader was filmtechnicus bij het ministerie van Defensie, hun moeder ingenieur. Nadat Dmitri tijdens zijn dienstitijd een eremedaille had

gekregen, rondde hij zijn studie vliegtuigbouw af. Als bijbaantje was hij conciërge op een kinderdagverblijf.

Toen het Sovjetregime op zijn eind liep, begonnen de broers te dromen over een eigen bedrijf. In 1992 zetten ze Technoserv op, een IT-bedrijf dat vooral grote computers importeerde van leveranciers als IBM en Hitachi. Binnen tien jaar hadden ze ruim 800 klanten. Het bedrijf groeide uit tot een ict-dienstverlener voor overheidsorganisaties als de spoorwegen en ministeries. Tot de ondergang in 2018 zette het IT-bedrijf ongeveer 1 miljard dollar per jaar om.

In 1995 begonnen de broers met Promsvjazbank. Eerst richtte die zich vooral op de ict-sector, later bediende de bank het hele Russische bedrijfsleven. Ze groeide door overnames van kleinere banken met financiële problemen. In 2017 werkten er 11.000 mensen voor de bank, met 290 kantoren in Rusland, Oekraïne, India, China, Kazachstan en Cyprus. Promsvjazbank was een systeembank geworden, in balanstotaal een van de vier grootste private banken van Rusland. De portefeuille van leningen aan bedrijven van allerlei groottes had een omvang van 820 miljard roebel (12 miljard euro).

In het eerste decennium van dit millennium was het Duitse Commerzbank nog aandeelhouder. Vanaf 2009, de periode dat de Russische economie en het bankenstelsel zwaar leden onder de gevolgen van wereldwijde financiële crisis, verwierf de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) een belang van ruim 11 procent.

Met hun derde bedrijf bouwden de broers vanaf 2000 een flinke vastgoedportefeuille in Moskou op. De waarde van meer dan 1 miljoen vierkante meters aan woning- en kantoorcomplexen lag in 2017 boven de 1,5 miljard euro (100 miljard roebel).

Ananjev volgde een MBA-opleiding aan de businessschool van de vermaarde Chicago University. „Ik was trots toen ik daarvoor was geslaagd, in 2005. Ik was 36 jaar en dacht dat ik de hele wereld aankon. Ik vond dat ik iets moest terugdoen voor mijn land en bezweek voor een uitnodiging politiek actief te worden. Ik was overmoedig.”

Namens de Jamal-Nenetsregio (in het noorden van Europees Rusland) zat Ananjev van 2006 tot 2013 in de Federatieraad, de senaat van het Russische parlement. Hij trad terug als bestuurder van Promsvjazbank. In de senaat was hij als voorzitter of vicevoorzitter van financiële commissies betrokken bij het opstellen van regels voor de financiële sector. Hij kende de top van de centrale bank en het ministerie van Financiën goed. „Ik ben er zelf medeverantwoordelijk voor dat monetair beleid, toezicht op banken en toezicht op de financiële markten bij de Russische centrale bank onder één dak zijn gekomen. Daarmee hebben we een te machtig orgaan gecreëerd. Daar heb ik nu spijt van.”

Ananjev was van geen enkele politieke partij lid. „Dat ik mij niet aansloot bij de partij van Poetin of een die daarmee samenwerkt, werd me niet in dank afgenomen”, zegt hij.

Hij maakte zich bovendien niet geliefd bij het Kremlin door te weigeren PSB-vestigingen te openen op de Krim na de annexatie door de Russen. „Dat was geen politieke stellingname. Het zou heel slecht zijn geweest voor PSB. Door de internationale sancties zou dat alle buitenlandse klanten hebben gekost”, legt hij uit. „Mijn politieke positie werd steeds zwakker. Na twee termijnen in de Federatieraad hield ik ermee op.”

Alles kwijt

Op een klein kantoor in een hoog gebouw langs de boulevard zit op deze Cypriotische feestdag begin oktober slechts één van de vier werknemers achter de Bloombergschermen. Nauwgezet houdt deze de internationale markten in de gaten. Ananjev bemoeit zich hier actief met de beleggingstrategie. Maar de helft van zijn tijd zegt hij kwijt te zijn aan overleg met advocaten die hij over de hele wereld heeft ingeschakeld sinds de nationalisatie van PSB. „Ik moet me bezighouden met juridische zaken waar ik niets van weet en moet hen vertrouwen. - en hopen dat ze niet steeds nieuwe procedures starten, omdat ze zo meer uren kunnen schrijven.”

Hier op zijn kantoor neemt hij in de middag drie uur de tijd om zijn kijk op de ondergang van zijn bedrijven en het groeiende conflict met de Russische autoriteiten uit te leggen. Aan het begin van het gesprek overhandigt hij een exposé van achttien A4'tjes, dat hij als voorbereiding heeft geschreven. Het bevat zijn kijk op de herstructurering van de financiële sector, waarmee centralebankpresident Elvira Nabioelina - voorheen economisch adviseur van president Poetin - in opdracht van het Kremlin in 2014 begon.

Toen de markt voor private banken, na de val van het communisme, in 1995 openging, waren talloze ondernemers een eigen bank begonnen. In veel gevallen gebruikten ze die vooral om hun eigen activiteiten te financieren. De banken waren lang niet allemaal levensvatbaar, wat tot een zwak stelsel leidde. Daarom pakte Nabioelina eerst vooral kleine banken aan, die met bemiddeling van de centrale bank onder de hoede kwamen van grotere banken als PSB. Het aantal banken halveerde tot ongeveer vijfhonderd.

Maar vanaf de zomer van 2017 waren ook die grotere banken hun leven niet meer zeker. In Russische media verschenen geruchten dat PSB en twee andere grotere private banken

liquiditeitsproblemen zouden hebben. Volgens Ananjev zouden functionarissen van de Russische centrale bank die praatjes hebben gevoed. De grootste private kredietverlener - Otkrytie - werd eind augustus al geprivatiseerd, een tweede bank volgde in september. Hun bestuurders werden kort daarop beschuldigd van fraude.

Aandeelhouder EBRD liet 'robuust boekenonderzoek' bij de bank doen, maar trof nooit onregelmatigheden

Ananjev beseftte wat zijn bank boven het hoofd hing. „Berichten over banken met liquiditeitsproblemen beïnvloeden het vertrouwen van beleggers, veroorzaken paniek onder spaarders en brengen de centrale bank in de positie om als witte ridder in te stappen”.

In december eiste de centrale bank dat PSB binnen twee dagen zijn kapitaalbuffers zou versterken met 104,6 miljard roebel (1,1 miljard euro). Anders zou zij de leiding overnemen. Ananjev stelde per brief voor dat PSB drie jaar zou krijgen om de reserves aan te vullen. Die tijd kreeg hij niet. De centrale bank zette de nationalisatie in gang.

Nog voor een door de centrale bank benoemde nieuwe bestuurder was begonnen en de boeken had kunnen onderzoeken, [beschuldigde hij de Ananjevs tegenover persbureau Reuters](#) ervan dat ze onderpand van leningen aan hun bedrijven hadden verschoven naar andere delen van hun zakenrijk. Voor Ananjev was die beschuldiging bewijs dat de centrale bank „al veel langer het plan had om PSB te nationaliseren en Aleksej en mij politiek, financieel en juridisch te vervolgen en aan te pakken.”

Volgens Ananjev wilde het Kremlin via de centrale bank zijn greep op de financiële sector vergroten. „Het was onderdeel van een poging van de Russische staat om sleutelsectoren in de economie over te nemen.”

Defensie-industrie

Nog maar twee van de tien grootste Russische banken zijn nu private banken. „Een van de belangrijkste motieven van de Russische staat om private banken te nationaliseren, is om de financiering van politieke oppositiepartijen te voorkomen en te controleren”, stelt Ananiev. PSB heeft overigens nooit politieke partijen gesteund, geeft hij aan.

Zijn bank was volgens hem bovendien door het Kremlin uitgekozen om de bank voor de defensie-industrie te worden. Internationale sancties hadden na de annexatie van de Krim in 2014 steeds meer Russische banken getroffen. „Ze hebben toen besloten de financiering van de defensie-industrie bij één bank onder te brengen. Andere banken konden zo aan sancties ontkomen.”

Hij was al die jaren daarvoor naïef geweest, realiseert hij zich. „Zo verloor ik alles wat ik met mijn broer in twintig jaar vanuit het niets had opgebouwd. Ik kon het niet aanzien dat de bank die bijna als mijn eigen kind voelde zo slecht werd behandeld.”

Hij vluchtte, zijn broer bleef in Moskou omdat hij dacht de andere bedrijven overeind te kunnen houden. Daarbij verdeelden ze ook hun bedrijven opnieuw. Technoserve werd 100 procent eigendom van Aleksej, Dmitri kreeg alle aandelen van PSC in Amsterdam. „Ik waarschuwde Aleksej dat binnen een jaar ze alles van hem af zouden pakken.”

Een jaar later ging het inderdaad mis. Banken zetten alle kredieten stop in 2018. „Ze stelden dat mijn broer een slechte manager was,

die met zijn stijl Technoserve naar een bankroet leidde." Ook Aleksej besloot te vluchten - net op tijd. Terwijl de politie, naar hem op zoek, op twintig adressen binnenviel, stak hij de grens met Wit-Rusland over. Technoserve werd genationaliseerd. Korte tijd later raakten ze ook hun vastgoedbedrijf kwijt, nadat alle financiering voor nieuwe projecten werd geweigerd. Aleksej woont nu met zijn vrouw in Wenen.

Bevriezing tegoeden

In Rusland begonnen in 2018 strafrechtelijke onderzoeken die zouden leiden tot vervolging en arrestatiebevelen. „Ze probeerden ons op die manier onder druk te zetten. Ik heb me direct verzet tegen de nationalisatie en ben procedures in Rusland begonnen om mijn bezit terug te krijgen”, zegt Ananjev. Daarmee heeft hij zich, denkt hij, de woede van het Kremlin op de hals gehaald.

Rechtszaken verplaatsten zich daarna naar Londen, de Kaaimaneilanden, Cyprus en Nederland. Daarin eisten de Russische autoriteiten enorme bedragen van Ananjev. Dat leidde er in 2019 toe dat een rechter op Cyprus op verzoek van de Russen eerst wereldwijd voor 270 miljoen euro aan tegoeden van de Ananjevs liet bevriezen. Dit jaar kwam daar nog eens voor 315 miljoen bovenop. Voor hun uitgaven moeten de broers toestemming vragen aan de Cypriotische rechter. Ook als het gaat om betaling van hun advocaten in alle procedures die wereldwijd lopen.

Door die rechtszaken wordt steeds duidelijker waarvan Russische autoriteiten en Promsvjazbank zelf de voormalige eigenaars beschuldigen. Een week voor het interview in Limassol [citeerde de gerenommeerde Russische zakenkrant *Vedomosti* uit documenten](#) die advocaten van de genationaliseerde opvolger van Promsvjazbank hebben ingebracht bij een van de rechtszaken op Cyprus. Daarin worden de Ananjevs beschuldigd van een

dubbele boekhouding. De centrale bank zou andere informatie over de waarde van onderpanden van leningen hebben gekregen dan wat in interne documenten stond. Leningen zouden bovendien buiten het zicht van de centrale bank bij de bedrijven van de broers terechtkomen, door ze via *special purpose vehicles* buiten de balans te houden. Daardoor zouden ze veel meer aan eigen bedrijven hebben geleend dan toegestaan.

Volgens Vedomosti maken die documenten duidelijk dat Dmitri Ananjev de leiding had bij die activiteiten, die sinds 2009 zouden hebben plaatsgevonden. Officieel had hij tijdens zijn politieke loopbaan van 2006 tot 2013 al zijn posities bij de bank opgegeven. Volgens een getuigenis in die documenten zouden de broers ex-werknemers na de nationalisatie eind 2017 bovendien onder druk hebben gezet om de waarheid te verzwijgen.

Ananiev wijst al die aantijgingen af. „De Russische autoriteiten verspreiden fake-verhalen. Ze verzinnen dat ik een frauderende bankier was en halen daarvoor alles uit de kast. Ik had geen geld van de eigen bank nodig, onze bedrijven leverden genoeg dividenden op. Ik heb juist zelf kapitaal in de bank gestoken, en geen geld van mijn bank gestolen.”

Desgevraagd laat de EBRD weten dat ze tijdens haar aandeelhouderschap - tot de nationalisatie van PSB in 2017 - regelmatig „robuust boekenonderzoek” bij de bank heeft laten doen. Daarbij zijn nooit onregelmatigheden geconstateerd, schrijft een woordvoerder.

Een grote opsteker kregen de Ananjevs de dag voor publicatie van dit artikel. De rechtbank van Limassol maakte afgelopen vrijdag bekend de bevrozingen van hun vermogens per direct op te heffen. De rechtbank stelt in de uitspraak dat het misleidend is door de advocaten van de tegenpartij - de staatsbank die de activiteiten van Promsvjazbank deels heeft voortgezet - die onvolledige,

oneerlijke en onware informatie hebben verschaft en daarmee de rechtbank een verkeerd beeld hadden gegeven.

Nederlandse rechtszaken

Eind vorig jaar is de genationaliseerde Promsvjazbank bij de rechtbank in Amsterdam een procedure begonnen om haar voormalige eigenaar Promsvyaz Capital te veroordelen tot betaling van 40 miljard roebel en 505 miljoen dollar (930 miljoen euro). Die bedragen zijn in twee rechtszaken in Rusland tegen PSC en andere vennootschappen al toegewezen. Tegelijkertijd heeft PSC Rusland een internationale arbitragezaak aangezegd op basis van een investeringsverdrag dat Rusland en Nederland in de jaren tachtig hebben gesloten.

Obligatiehouders van Promsvjazbank spanden parallel daaraan vorig jaar in Amsterdam een rechtszaak aan, in een zoektocht via rechtbanken in de hele wereld om hun geld terug te krijgen. Zij stellen dat ze in 2017 onder druk zijn gezet om hun spaardeposito's met lage rentes te ruilen voor obligaties van de bank die een hoger rendement zouden opleveren. De nationalisatie maakte de obligaties waardeloos.

In hun rechtszaak zoeken de obligatiehouders - Russische particulieren die hun pensioen veelal zo hadden belegd - naar bewijs dat de broers de opbrengsten van de obligatieverkoop vóór de nationalisatie hebben weggesluisd naar hun eigen rekeningen. In eerste instantie vroegen de obligatiehouders een getuigenverhoor van twee ex-bestuurders van PSC, directeuren van een klein trustkantoor. Dat getuigenverhoor is inmiddels geweest. Of de rechtszaak een vervolg krijgt, is niet duidelijk.

Zo is de slag tussen het Kremlin en de Ananjevs ook bij de Nederlandse rechters beland. Die moeten zich uitspreken over een bedrijf dat in Nederland nooit bankactiviteiten heeft

ontplooid. De Ananjevs zochten met de vestiging in Amsterdam bescherming van hun kapitaal in een land met een sterke wetgeving, een investeringsverdrag met Rusland en een betrouwbaar rechterlijk apparaat. „Zo hoopten we ons voldoende te kunnen beschermen tegen criminele elementen”, zegt Ananjev. „We hadden niet gedacht dat het uiteindelijk zou gaan om bescherming tegen acties van de Russische staat.”

Natuurlijk speelde ook het gunstige belastingklimaat een rol. En de vergoeding die Nederlandse advocaten vragen. „We kozen tussen Londen en Amsterdam. Maar in Londen zijn de tarieven voor advocaten tot wel tien keer hoger.”

Zelf is Ananjev slechts twee keer in zijn leven in Amsterdam geweest. Aan zijn laatste bezoek heeft hij slechte herinneringen overgehouden. Zijn oudste dochter had voor een korte vakantie van het gehele gezin kamers geboekt in luxehotel The Grand, net om de hoek van De Wallen. „Ik ging de eerste dag met mijn bewaker vroeg op pad voor mijn ochtendwandeling”, vertelt hij. Ze liepen de wijk in waar uitgaand publiek nog door de straten schuimde en de rode lichten bij de prostituees brandden. Hij was geschokt, zegt hij. In de middag kreeg hij het bericht uit Cyprus dat er voor 270 miljoen euro beslag was gelegd op het vermogen van hem en zijn vrouw. „We zijn direct naar ons vakantiehuis in de Franse Alpen vertrokken.”

Pensionado

Voor het etentje in de vistaverne arriveert Ananjev met zijn dochters en zijn vrouw Ljoemilla - hij noemt haar 'Lucy' en kent haar al sinds hun jeugd in Moskou - te laat. „Hij moest per se zijn schaakwedstrijd tegen de computer afmaken”, vertelt de oudste dochter. „Anders had hij automatisch verloren en was zijn rating omlaag gegaan. Daar kan hij absoluut niet tegen.”

Terwijl schalen met rode mul, kalamari, Griekse salade en tzatziki op tafel komen, vertellen ze over hun leven op Cyprus. De twee oudste kinderen studeren in het buitenland, de andere drie zitten op de internationale school. Zijn vrouw denkt erover een studie psychotherapie in Londen te gaan volgen. „We zijn ons hele leven in Moskou kwijt”, zegt de oudste dochter, „maar als familie zijn we veel hechter geworden.”

Ter ontspanning gaan ze vissen op een jacht. Samen met een van zijn zonen heeft Dmitri Ananjev net een brevet voor speedboten gehaald. Elke zondag gaan de mannen naar de orthodoxe kerk en bereiden zijn vrouw en de dochters een zondagse lunch. „Ik doe alleen het vlees als ik terugkom”, zegt Ananjev. In de zomers brengen ze hun vakantie door in twee huizen in de Franse Alpen. Ananjev gaat er het liefst op zoek naar paddestoelen. „Daar bereiden we dan later maaltijden mee, op zijn Italiaans.”

„Ik leef als een pensionado en daar geniet ik van. Voor mijn kinderen heb ik alle tijd, en ik kan mijn moeder en blinde schoonmoeder helpen verzorgen. Mijn familie heeft geleden onder mijn werk, omdat ik daar nooit mee stopte. Ook niet op avonden en in weekenden. Je moet niet bitter worden als je bezit wordt afgenomen. Als iets gebeurt, dan heeft God het zo gewild.”

Maar rust heeft hij niet. Hij vreest de toorn van het Kremlin, en refereert aan aanslagen op tegenstanders van het regime. „Ik wil niet vechten met een land, dat verlies ik toch. Ik ben niet zo moedig als Aleksej Navalny. Vechten met de Russische autoriteiten is tijdverspilling.”

Waarom spant hij dan toch ook zelf nog rechtszaken aan? „Het gaat me niet om geld, maar om de waarheid. Ik wil dat onze naam wordt gezuiverd, zodat de kinderen er in de toekomst geen last meer van hebben.”

Een versie van dit artikel verscheen ook in [NRC Handelsblad van 20 november 2021](#).

Leeslijst

Mail de redactie

Advertentie

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

NRC Voorkennis

Inschrijven

nrc

Over NRC

Over ons
Werken bij
Auteursrecht
Privacy
Leveringsvoorwaarden
NRC-Code
Onze app
Archief
Adverteren

Contact

Redactie
Opinieredactie
De ombudsman

Mijn NRC

Neem een abonnement
Inloggen
Account aanmaken
Digitale krant
Mijn leeslijst
Mijn abonnementen
Service & bezorging
Nieuwsbrieven

NRC Websites

Mediahuis NRC
NRC Carrière
NRC Webwinkel

Colofon
AdSales
Klantenservice
Familieberichten

NRC Lezersfonds

